

14. Historiek

Het was uit grote sociale beweging dat Z.K.H. Prins Albert zich het lot van de kinderen uit de vissersfamilies aantrok. De vissers waren destijds de armste en meest verwaarloosde sociale klasse.

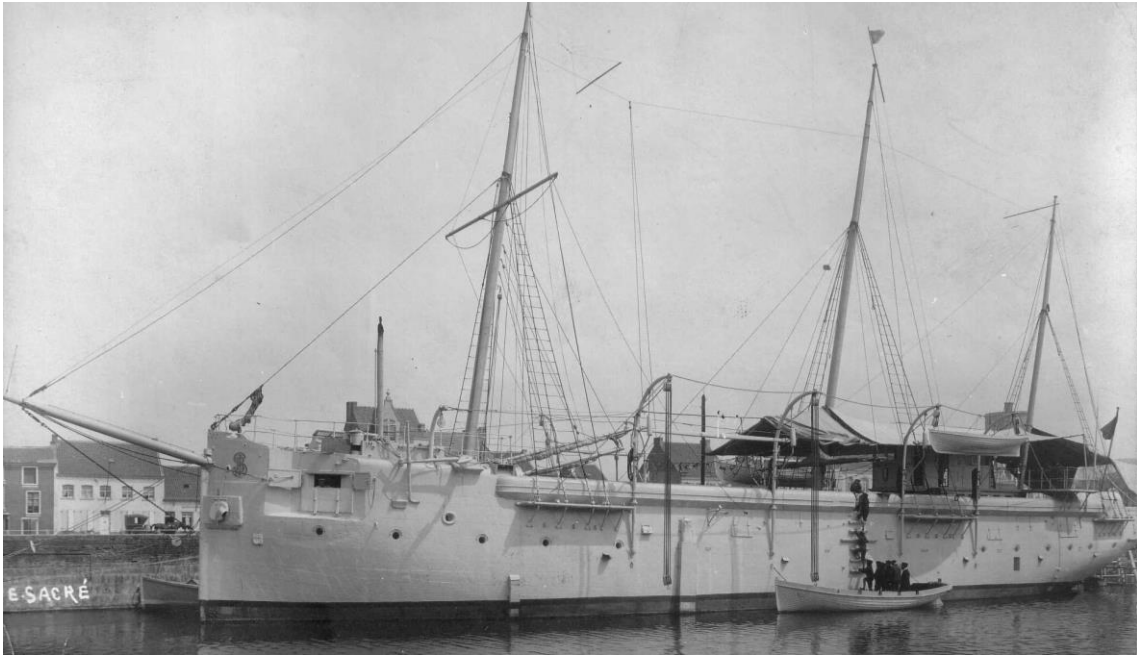
Prins Albert wilde hun onderwijs en vorming verbeteren door ondermeer de weeskinderen uit de zeevisserij jong op te vangen en hen een geavanceerde vorm van "beroeps"onderwijs te geven.

Onder zijn impuls werd, op 6 juli 1906, op het stadhuis te Oostende, het Koninklijk Werk IBIS - *Oeuvre Royale des pupilles de la pêche* - *Kweekelingenschool der visschery* - gesticht.

In Southampton werd een driemaster aangekocht die onder de naam *IBIS* in het kanaal Oostende-Brugge werd aangemeerd.

Dit vastliggende schoolschip werd tot 1924 voor het verblijf en de opleiding van de *IBIS*-jongens gebruikt. Het werd in 1937 gesloopt.

IBIS I - Commandant Bultinck

Toen in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak, had *IBIS* al 274 kinderen aangenomen, opgeleid en uiteindelijk “geplaatst” op één of ander vissersvaartuig.

Op 13 oktober 1914 werden de *IBIS*-personeelsleden en de twintig achtergebleven kinderen aan boord van de stoomtreilers *IBIS V - O.75* en *IBIS VI - O.76* ingescheept. De *IBIS*-gemeenschap vluchtte naar Milford Haven in Wales (Groot-Britannië). Men zou pas op 16 juli 1919 naar Sas-Slykens terugkomen. Op 8 september 1919 begonnen de lessen opnieuw. Er waren vierentwintig leerlingen.

Om aan de nieuwe maatschappelijke noden, in de naoorlogse periode, tegemoet te komen, werd door Z.M. Koning Albert I beslist om naast wezen ook kinderen uit gezinnen met sociale problemen op te nemen.

Voor het vervullen van zijn taak moest het Koninklijk Werk *IBIS* de nodige financiële middelen bij elkaar krijgen. Bij de stichting gebeurde dit via allerlei initiatieven en bijdragen van milde schenkers. Vanaf 1908 probeerde men via de uitbating van eigen rederij het Werk te financieren. Vanaf 1952 kon er op een subsidiëring vanwege de overheid gerekend worden.

In 1924 konden de IBIS-kinderen hun intrek nemen in de nieuw opgetrokken gebouwen aan de Prinses Elisabethlaan 1 te Bredene.

IBIS aan wal (1924)

Van 1927 tot 1940 bestond de schoolbevolking uit gemiddeld vijftientig *kweekelingen*.

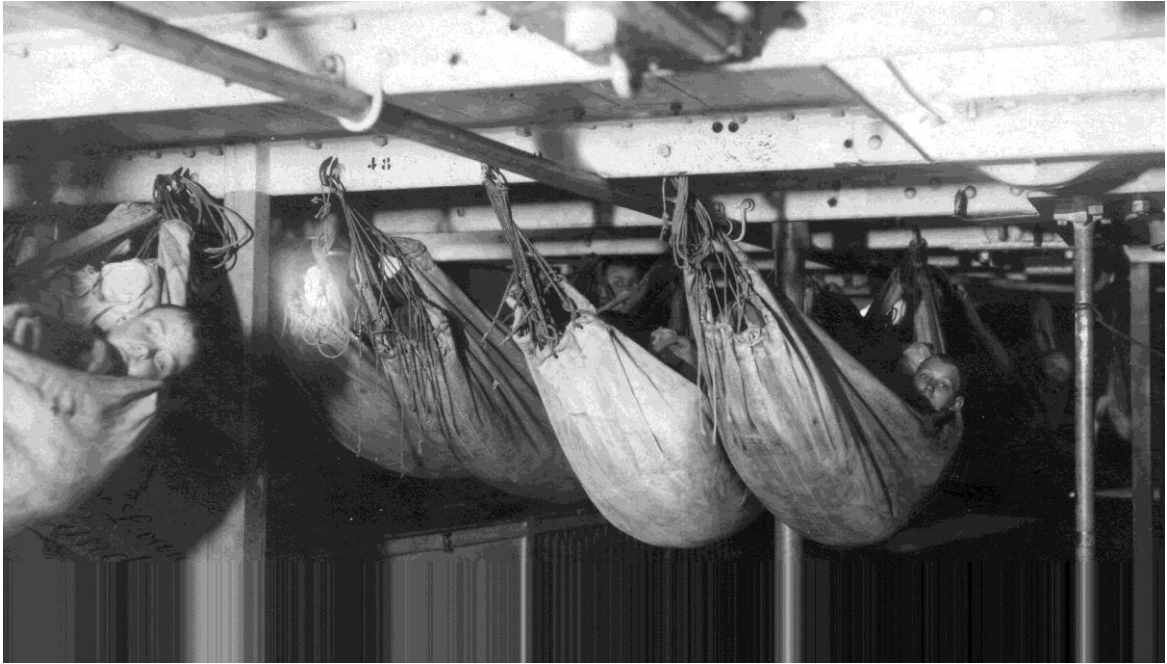
Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog diende een veiliger onderkomen gezocht te worden. IBIS verhuisde naar naar Brugge. Het personeel moest de grootste inspanningen leveren om in die moeilijke oorlogsjaren voldoende voedsel te vinden voor de nog veertig aanwezige kinderen.

Pas op 24 september 1945 kon men terug naar de vertrouwde, maar redelijk gehavende gebouwen op Sas-Slijkens te Bredene.

Uiteindelijk werd de laatste schooltreiler *IBIS IX - O. 179* verkocht. Alle aandacht moest nu gaan naar de infrastructuur en de installaties aan wal.

In 1954 werden de legendarische hangmatten vervangen door stapelbedden.

Hangmatten (1910)

Onder het voorzitterschap van Vice-Admiraal Vlieger o.r. André Ridder Schlim (1989-1999) werd het sein gegeven tot een totale renovatie van de infrastructuur: het oprichten van een internaatgebouw *De Rede* (1984), de renovatie van het schoolgebouw (1986), het aanleggen van een *Speelboeg* voor de kleinsten (1993) en de bouw van een nieuw verblijfsgebouw voor de oudere internen *De Vuurtoren* (1995).

Op onderwijsvlak ging de evolutie verder zodat de maritieme opleiding een volwaardige plaats kreeg in het voltijds secundair onderwijs en zonder verlies van de bijzondere specificiteit volledig ingepast werd in de onderwijsstructuur van het Departement Onderwijs.

Na het overlijden van Admiraal Schlim werd, op 9 november 1999, Jean Jacques ridder De Cloedt als voorzitter aangesteld.

Het contact met jongeren, de bezorgdheid voor families in moeilijkheden, de maatschappelijke integratie en het verstrekken van een degelijke opleiding zijn tot op vandaag een blijvende bezorgdheid voor de heer De Cloedt.

Op 29 maart 2004 bracht H.K.H. Prinses Mathilde een bezoek aan IBIS.

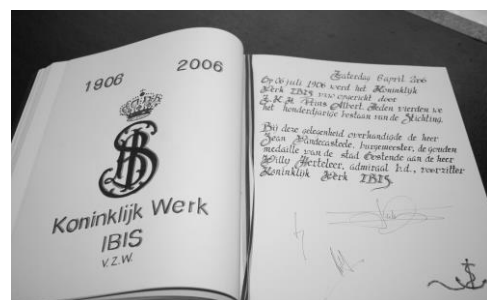
Het algemeen verspreid gebruik van ICT, zowel in school als in het internaat, en de realisatie van het Huis André Schlim als weekend-en vakantieverblijf, werden onder impuls van J.J. De Cloedt in korte tijd gerealiseerd.

In de aanloop naar het eeuwfeest had voorzitter De Cloedt de wens uitgedrukt zijn opvolging te regelen. Op 17 juni 2005 werd Willy Herteleer, admiraal b.d., de elfde voorzitter van het Koninklijk Werk IBIS.

In 2006 bestond het Koninklijk Werk IBIS 100 jaar!

Dit historisch feit kon niet onopgemerkt voorbijgaan.

Voor de officiële opening van het feestjaar werd 8 april gekozen, de geboortedatum van stichter Koning Albert. Er werd een eerbetoon gehouden aan het monument van Koning Albert I en Koningin Elisabeth naast de Petrus- en Pauluskerk te Oostende.

Hulde aan Koning Albert I (8 april 2006)

Op zaterdagmiddag 29 april 2006 vond een uitzonderlijke oud-leerlingendag plaats. Tweehonderdtweeënveertig mannen tussen achttien en tweeënnegentig jaar kwamen voor een paar uur terug naar "hun" IBIS waar ze in primeur de unieke tentoonstelling *IBIS 1906-2006* konden bezoeken.

Oud-leerlingendag (29 april 2006)

Hoogtepunt van het eeuwfeestgebeuren was het bezoek, op woensdag 3 mei 2006, van Zijne Majesteit de Koning.

Langs een erehaag van IBIS-jongens begaf de Koning zich naar de *Kop van 't Sas* waar het bronzen beeld van de IBIS-jongens onthuld werd.

(Foto Linda Hendrickx)

Het figuratief beeldhouwwerk, in gegoten en gepatineerd brons van de hand van Bernard Vandenberghe, stelt een IBIS-jongen voor in zijn typisch uniform leunend op een platte knoop.

De platte knoop is de enige knoop die, ook nadat hij stevig is aangetrokken, kan worden losgemaakt. Als symboliek is IBIS hier de platte knoop met enerzijds het kind uit soms moeilijke sociale omstandigheden en anderzijds de maatschappij die door subsidiëring en giften het lot van het kind tracht te verbeteren. De binding is hecht en intens door de inzet van de opvoeders en de leraars maar wanneer het kind of de jongere terugkeert naar de maatschappij moet de knoop zonder trauma kunnen worden losgemaakt. De knoop verwijst ook naar de verbondenheid met de zee.

De officiële viering van het eeuwfeest vond plaats in het *Staf Versluyscentrum* te Bredene op 19 mei 2006. Vice-minister-president Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Onderwijs en Werk, was gastspreker op de academische zitting. Eerder op de namiddag had de minister een kort bezoek gebracht aan IBIS.

Vice-minister-president Frank Vandenbroucke (19 mei 2006)

Het laatste weekend van mei 2006 bezochten honderden mensen IBIS en de uitzonderlijke tentoonstelling.

Het eeuwfeestjaar werd op 8 juni 2006 afgesloten met een benefietconcert in het Kursaal te Oostende. Dankzij de steun van zovelen konden de kinderen op 12 en 13 juni 2006 van hun eeuwfeestgeschenk genieten: een tweedaagse naar Disneyland Parijs.

De uitgave van het gedenkboek *IBIS 1906-2006 - een koninklijk verhaal* in juni 2007 was het sluitstuk van het eeuwfeestjaar.

Het schooljaar 2008-2009 bracht twee belangrijke vernieuwingen met zich mee: de overgang van zeevisserijonderwijs naar maritiem technisch secundair onderwijs en het opstarten van een achtste leefgroep.

Het aanbieden van algemeen maritiem onderwijs geeft de leerlingen veel ruimere toekomstperspectieven.

In 2009 werd een nieuwe brug-en machinesimulatieklas ingehuldigd in het Maritiem Instituut Mercator te Oostende. De drie maritieme scholen in de regio (Mercatorinstituut, CVO De Avondschool en het Koninklijk Werk IBIS) kregen hierbij een parel van didactisch materiaal ter beschikking. De drie maritieme scholen dragen bij à rato van het gebruik.

Binnen IBIS werd in 2009 het IBIS-restaurant en de keuken volledig vernieuwd conform de vereiste HACCP-normen.

Sinds de overheveling van het Koninklijk Werk IBIS van het Ministerie van Verkeerswezen naar de Vlaamse Gemeenschap (1983), en vanaf 17 juli 1991 naar het Ministerie van Onderwijs, wordt de voogdijminister uitgenodigd om kennis te maken met het specifieke pedagogisch project van IBIS.

Zo werden de voorbije vijfendertig jaar de ministers J. Lenssens, T. Kelchtermans, D. Coens, L. Van den Bossche, F. Vandenbroucke, P. Smet en H. Crevits op IBIS verwelkomd.

De inhuldiging van het nieuw administratief gebouw *Prins Alexander*, op 4 oktober 2012, door H.K.H. Prinses Alexander, betekende dat voortaan de officiële toegang tot het Koninklijk Werk IBIS gelegen is Prinses Elisabethlaan 8 te Bredene.

Een aanmeldingspunt aan de straatkant garandeert meer veiligheid en privacy voor de leerlingen. De campus wordt op die manier afgesloten en de bezoekers worden vanaf het onthaal doorverwezen.

In oktober 2014 werd het totaal gerenoveerde opleidingsschip *O.29 – Broodwinner* officieel in gebruik genomen. De leerlingen van het Maritiem Instituut Mercator en IBIS beschikken over een schip dat voorzien is van een klaslokaal met alle moderne uitrusting. IBIS maakt sinds januari 1972 gebruik van de *O.29 -Broodwinner* voor de wekelijkse praktische opleiding op zee.

In 2014 genoot de herdenking van 100 jaar “Grote Oorlog” de nodige aandacht.

Van 27 september tot en met 3 oktober 2015 werd voor de leerlingen van de tweede graad secundair onderwijs een studiereis naar Milford Haven georganiseerd. Zo konden de leerlingen, in de voetsporen van hun voorgangers en honderden Oostendenaars, kennis maken met de stad en regio waar de IBIS-jongens tussen 1914 en 1919 een veilig onderkomen vonden.

Op 28 september 2015 vond een plechtig herdenkingsmoment plaats aan het Oostends monument op Hamilton Terrace in Milford Haven.

In aanwezigheid van plaatselijke prominenten, leerlingen en leraars van de Milford Haven School en de Welshe media werden een aantal poppie-kransen neergelegd. Elke leerling droeg een naamkaartje van een IBIS-jongen uit 1914.

In december 2015 deed zich een onverwachte opportuniteit voor. De gemeente Bredene besloot het oud-gemeentehuis openbaar te verkopen. Dit uitzonderlijk pand, dat volledig aansluit bij de bestaande IBIS-campus, biedt de noodzakelijke extra binnenruimte die nodig is voor tal van activiteiten.

Op woensdag 9 november 2016 werd het Koninklijk Werk IBIS vereerd met het bezoek van Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin.

Het programma van het bezoek aan de provincie West-Vlaanderen hield onder meer in dat het Vorstenpaar, voor dag en dauw, de visveiling in Zeebrugge bezocht, daarna een op het Koninklijk Werk IBIS samen met de kinderen het ontbijt namen, om vervolgens naar Koksijde door te reizen voor een bezoek aan de Hotelschool Ter Duinen.

Na het ontbijt nam het Vorstenpaar ruim de tijd om kennis te maken met de leerlingen en de leerkrachten.

Na het ondertekenen van het Gulden Boek overhandigde voorzitter Willy Herteleer, admiraal b.d., een bronzen miniatuurbeeldje van de IBIS-jongen.

In de zomer van 2016 werd gestart met de bouw van de nieuwe internaatsvleugel.

Aan het bestaande internaatgebouw *De Rede*, werd een nieuwe vleugel aangebouwd waar op twee verdiepingen 28 individuele kamers voorzien zijn.

De vier slaapzalen uit 1985 werden heringericht. Voortaan telt een "slaapzaal" maximum acht bedden.

Op 31 augustus 2017 konden de achtentwintigste oudste IBIS-jongens hun intrek nemen in een individuele kamer.

De volledige nieuwbouw en renovatie was klaar toen minister Hilde Crevits, op 1 juni 2018, aanwezig was bij de officiële ingebruikname van het internaat *De Rede*.

Met die belangrijke realisatie is de slaapaccommodatie van de toevertrouwde kinderen merkbaar verbeterd.

Ruimte schept rust. Het zorgen voor veilige, comfortabele leefomstandigheden in een eigentijdse infrastructuur is zeer belangrijk voor het welbevinden van de kinderen en de jongeren. Het is een blijvende bezorgdheid van het schoolbestuur om hierover te waken.

In dit kader past ook de aankoop van het Oud-Gemeentehuis (Prinses Elisabethlaan 15-17). Vanaf 1 september 2017 werd er een praktijkklas ingericht en kon de leefkamer van de Lichtmatrozen er ondergebracht worden.

Sinds 1 september 2018 heeft IBIS zijn zorgaanbod verbreed. Zes leerlingen die hun getuigschrift tweede graad secundair onderwijs hadden behaald en als dus IBIS moesten verlaten, vroegen of ze verder konden beroep doen op de IBIS-zorg en begeleiding.

Om aan die vraag te voldoen werd de leefgroep *Bootsmannen* opgericht.

Bovenop de 110 IBIS-leerlingen zorgt het IBIS-werk voor de *Bootsmannen*.

Die +16-jarigen verblijven in het weekend- en vakantieverblijf van IBIS, gelegen Prinses Elisabethlaan 13. Dit pand ligt aan de rand van de campus en valt buiten de dagelijkse IBIS-werking.

Daar kunnen de *Bootsmannen* “los” van de normale routine, samen met hun opvoeder, in de best mogelijke omstandigheden aangepast aan hun leeftijd en behoeften, opgevangen en begeleid worden.

Het is de bedoeling om hen in een huiselijke sfeer te begeleiden naar (meer) zelfstandigheid. Daar horen dan uiteraard ook huiselijke taken bij waarvoor een beurtrol wordt opgemaakt. Ze bepalen samen met hun opvoeder het weekmenu én staan beurtelings in voor het klaarmaken van het avondmaal.

IBIS blijft, ook voor hen, onvoorwaardelijke totaalzorg bieden en draagt hierbij alle kosten. Deze nieuwe uitdaging vergt vele nieuwe, vooral ook financiële, uitdagingen.

Na het referentiekader onderwijskwaliteit (2015-2016) en het referentiekader CLB-kwaliteit (2016-2017) werd in het najaar 2018 het referentiekader voor internaatskwaliteit (RiK) van kracht. De voorbereiding van het RIK gebeurde door de inspectie in samenspraak met de onderwijskoepels. Gezien IBIS tot geen onderwijskoepel behoort, mocht het als “ervaringsdeskundige” deelnemen aan de voorbereidende vergaderingen.

Het schooljaar 2019-2020 startte met een belangrijke ‘historische’ gebeurtenis.

Voor het eerst, sinds de stichting van het Koninklijk Werk IBIS in 1906, werden namelijk vier meisjes ingeschreven. De jarenlange wens, om ook meisjes te kunnen opnemen, kon in vervulling gaan dankzij het nieuw internaat.

Op zondagavond 1 september 2019 kwamen de IBIS-jongens én -meisjes toe op het internaat. Na 2.397 jongens, in de voorbije honderd en dertien jaar, biedt IBIS nu ook zorg aan meisjes.

Op de eerste schooldag van 2019-2020 konden, ook voor het eerst, vijf leerlingen starten in het eerste leerjaar van de B-stroom.

Leerlingen die ondanks de extra begeleiding en zorg die geboden wordt, het getuigschrift lager onderwijs niet behalen, kunnen voortaan nog twee jaar langer in hun vertrouwde IBIS-omgeving blijven. De één of twee extra “IBIS-zorg-jaren” maken hen sterker én ouder.

In 2020 stond het IBIS-leven in het teken van de maatregelen tegen het verspreiden van COVID-19. Trouw aan de doelstelling én de bijzondere opdracht bleef IBIS, ook in de lockdown, kinderen en jongeren opvangen die een grote zorgvraag hebben.

In de zomervakantie van 2020 werd gestart met de sloop van de oude turnzaal én de bouw van een nieuw complex *De Boei*. Het nieuwe complex werd in september 2021 in gebruik genomen.

Op 16 juli 2020 brachten de bestuurders van het Fonds Strandschelp een verkennend bezoek aan IBIS. Er was veel interesse in de specifieke, unieke werking die zich toespitst op het onvoorwaardelijk zorgen voor kinderen en jongeren met een grote zorgvraag.

Bijzondere aandacht was er voor het Huis Schlim dat, al meer dan twintig jaar, hét symbool is van de IBIS-totaalzorg.

Kinderen die niet naar huis kunnen of permanent op IBIS- verblijven, hebben er los van de dagelijkse school- en internatsfeer een vaste plek.

Na 20 jaar gebruik en ondertussen een gemeente werking, was een aanpassing en renovatie van de het Huis Schlim noodzakelijk geworden.

Dankzij de financiële ondersteuning van de Koning Boudewijn Stichting kon er gewerkt worden aan het aanpassen van de infrastructuur van de verouderde panden Huis Schlim (nr13), het aanpalend Aspirantenhuis (nr.14) en kon er bijkomend een uitbreiding gedaan worden met acht individuele kamers

Aan de achterzijde van het pand 14 werden 8 nieuwe individuele kamers gebouwd, ingericht en afgewerkt in de stijl van de al bestaande individuele kamers in de 'Nieuwe Rede'. Alle kamers zijn voorzien van een lavabo en een bureau.

Eind januari 2023 werden de 8 nieuwe kamers in gebruik genomen.

De infrastructuur van het strandschelp-complex leent er zich toe om in optimale omstandigheden de huiselijke sfeer zo dicht mogelijk te benaderen.

De economische en sociale evolutie sinds 1906 plaatst ons heden in een totaal andere realiteit: de problematiek van kinderen en adolescenten evolueerde met het maatschappijbeeld mee.

Het Koninklijk Werk IBIS vult in 2023 echter een even grote leemte op als in 1906.

Nieuwe uitdagingen liggen in het verschiet waarbij de kwaliteitsverbetering van de opvang van de kinderen de belangrijkste drijfveer is.

* * *

Koninklijke Bescherming

1906-1909	Prins Albert
1909-1934	Koning Albert I
1934-1983	Koning Leopold III
1956-2009	Prins Alexander (erevoorzitter)
1983-1993	Prins Albert
1993-2013	Koning Albert II
Sinds 2013	Koning Filip

Voorzitter IBIS (Koninklijk Werk IBIS vzw sinds 1927)

1906-1927	Edouard De Cuyper
1927-1929	Albert baron Ruzette
1929-1935	François baron Empain
1935-1951	Louis Empain
1951-1955	John Bauwens
1956-1966	Ernest John Solvay
1966-1967	Georges Goor
1967-1980	Admiraal Lambert Robins
1981-1999	André ridder Schlim, admiraal
1999-2005	Jean Jacques ridder De Cloedt
2005-2023	Willy Herteleer, admiraal b.d.
Sinds 2023	Georges Heeren, admiraal b.d.

Gedelegeerd Bestuurder

1906-1927	Alphonse Bultinck
1927-1958	Willy Courtens
1958-1987	Jean-Pierre Duquenne
1987-2021	Paul Daems
Sinds 2021	Serge Maes

Directeur IBIS (Koninklijk Werk IBIS vzw sinds 1927)

1906-1937	Prosper Wuydens
1937-1950	Georges Cambier
1950-1951	Pierre Wessels
1951-1959	René David
1959-1989	Hubert Caestecker
1989-1991	Philippe Buysens
1991-1996	Roger Taillaert

1996-2021
Sinds sept. 2022

Philip Declercq
Angélique Spegelaere

De opmaak van het jaarverslag ten behoeve van de voorzitter en de leden van de algemene vergadering van vzw Koninklijk Werk IBIS is een traditie sinds het eerste werkjaar in 1906.

Daar waar de werking in die beginjaren op een viertal pagina's kon uitgeschreven worden, wil het lijvig jaarverslag op heden de beschrijving zijn van alle aspecten van het IBIS-leven in het voorbije kalenderjaar.

Dit is het resultaat van teamwerk.

Dank hiervoor aan alle collega's en medewerkers.

Angélique Spegelaere
Algemeen directeur
Koninklijk Werk IBIS vzw

